

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie potencjału przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich (strategia lizbońska)

(2007/C 256/03)

Dnia 14 września 2006 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 31 regulaminu wewnętrznego, powierzyć Sekcji Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji przygotowanie raportu informacyjnego w sprawie potencjału przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich (strategia lizbońska).

Na sesji plenarnej w dniach 14-15 marca 2007 r. postanowiono przekształcić raport informacyjny w opinię z inicjatywy własnej (art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego).

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 3 maja 2007 r. Sprawozdawcą była Christine FAES.

Na 437. sesji plenarnej w dniach 11-12 lipca 2007 r. (posiedzenie z dn. 12 lipca 2007 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 123 do 1 — 3 osoby wstrzymały się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wstęp

1.1 W konkluzjach prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej z 23-24 marca 2006 r. zwrócono się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z prośbą o złożenie na początku 2008 r. sprawozdania zbiorczego na poparcie partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

1.2 Dodatkowo Rada Europejska zaproponowała następujące obszary działań priorytetowych na okres 2005-2008:

- i. inwestycje w wiedzę i innowacje,
- ii. potencjał przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich,
- iii. zatrudnienie grup priorytetowych (...),
- iv. określenie polityki energetycznej dla Europy (...),
- v. działania, jakie należy podjąć we wszystkich dziedzinach, by utrzymać dynamikę w ramach wszystkich filarów partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia (...).

2. Streszczenie i zalecenia

2.1 Mimo pozytywnych efektów strategii lizbońskiej, wciąż nie zrealizowano wszystkich zamierzeń zwłaszcza w dziedzinie rozwoju gospodarczego i przemysłowego oraz tworzenia większej ilości lepszych miejsc pracy. W wymiarze globalnej konkurencji Europa stoi przed wyzwaniem ze strony tradycyjnych, jak i nowych rywali, nie mogą odpowiednio stawić im czoła.

2.2 Przedsiębiorstwa w Europie zmagają się z wciąż niedoświadczonym wspólnym rynkiem, zwłaszcza jeśli wspomnieć harmonizację przepisów podatkowych, zbyt powolne wdrażanie przez państwa członkowskie dyrektyw unijnych, pozostałe przeszkody biurokracji, brak mobilności siły roboczej. Szczególnie małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) trudno jest te trudności przezwyciężyć.

2.3 Dalsze wyzwania, którym należy sprostać, to brak ducha przedsiębiorczości, starzenie się społeczeństwa i wpływ tego procesu na przedsiębiorstwa, podaż siły roboczej, potrzeba

większej koncentracji na przenoszeniu działalności, dostęp do kapitału na etapie początkowym i na etapie rozwoju, dostęp do wyników badań i związane z tym szanse na innowacje.

2.4 MŚP odgrywają kluczową rolę w dążeniu do celów z Lizbony. Jednakże w pierwszych latach wdrażania strategii nie dostrzegano ich niezbędnego wkładu. Należy zwłaszcza poprawić udział organizacji MŚP w ocenie postępów oraz ich rolę w promowaniu MŚP na wszystkich szczeblach polityki. Przy okazji kolejnego przeglądu zintegrowanych wytycznych dla wzrostu i zatrudnienia na lata 2008-2010 EKES nawołuje do przedstawienia lepiej ukierunkowanych i udoskonalonych zintegrowanych wytycznych dotyczących MŚP, zwłaszcza w odniesieniu do części poświęconej reformom mikroekonomicznym. Aby w pełni zaangażować je w ten proces, EKES wzywa Radę, by zgodnie z postulatem Parlamentu Europejskiego nadała Europejskiej karcie małych przedsiębiorstw podstawę prawną, co wzmocni fundamenty dalszych działań. Zdaniem EKES-u następujące wytyczne i działania pełnią zasadniczą funkcję w rozwijaniu potencjału gospodarczego MŚP.

2.4.1 EKES apeluje do Komisji i Rady o podjęcie wszelkich wysiłków, aby we wszystkich właściwych regulacjach kierowano się zasadą „najpierw myśl na małą skalę”.

2.4.2 EKES wzywa, by „Rok Przedsiębiorcy” w 2009 r. wykorzystać dla podkreślenia, jak ważną rolę odgrywają przedsiębiorcy dla wzrostu i dobrobytu, oraz by zachęcać młodzież i nie tylko do rozważenia działalności gospodarczej jako własnej ścieżki kariery.

2.4.3 EKES apeluje o podjęcie starań zmierzających do większej skuteczności programu na rzecz konkurencyjności i innowacji, tak by zapewniał on efektywne wsparcie i łatwy dostęp dla MŚP, oraz do ułatwienia dostępu MŚP do 7. programu ramowego na rzecz badań i rozwoju oraz funduszy strukturalnych. Należy ściśle monitorować skuteczność i dostępność tych programów oraz programu JEREMIE.

2.4.4 Najcenniejszym dobrem przedsiębiorstwa są jego zasoby ludzkie. Odpowiednie systemy wsparcia, szkolenia dopasowane do konkretnych potrzeb oraz dobrze opracowane zachęty finansowe powinny pomóc MŚP w podniesieniu kompetencji i umiejętności pracowników oraz przedsiębiorców poprzez dalsze inwestycje w ustawiczne szkolenia.

2.4.5 EKES nawołuje, by Komisja przeanalizowała udział MŚP w programach Wspólnoty. Gdyby okazało się, że udział ten jest niewystarczający, należałoby określić w procentach obowiązkowy próg minimalny.

2.4.6 Jednym z istotnych narzędzi wspierania MŚP w rozwoju ich działalności są zamówienia publiczne. Należy pilnie śledzić udział MŚP i opracować działania ułatwiające im dostęp do zamówień publicznych. Należy też zachęcać do wymiany najlepszych wzorców.

2.4.7 Ponadto na poziomie Komisji trzeba stworzyć strukturę koordynującą w celu urzeczywistnienia sprawnej i efektywnej polityki MŚP, obecnej we wszystkich programach, działaniach i instrumentach prawnych.

2.4.8 Należy przeprowadzić konkretne działania mające na celu promowanie i wykorzystywanie najlepszych wzorców w odniesieniu do MŚP oraz poprawy konkurencyjności, zwłaszcza w regionach, które sytuują się poniżej średniego poziomu rozwoju w Europie. Inicjatywy tego typu powinny być realizowane za pośrednictwem organizacji MŚP.

3. Aspekty ogólne

3.1 Strategia lizbońska, krótko mówiąc, jest powszechnie znana jako projekt zmierzający do uczynienia Europy do 2010 r. najbardziej dynamiczną, konkurencyjną i opartą na wiedzy gospodarką na świecie. Oprócz tego ogólnego zarysu w czerwcu 2000 r. w Santa Maria da Feira Rada przyjęła kartę małych przedsiębiorstw.

3.2 Komitet przypomina, że mandat lizboński z dnia 24 marca 2000 r. od początku:

- podkreślał potrzebę aktywnego włączania partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego do strategii poprzez różnorodne formy partnerstwa;
- zakładała, że jego sukces będzie zależał przede wszystkim od sektora prywatnego i partnerstw publiczno-prywatnych oraz od zaangażowania zarówno państw członkowskich, jak i UE;
- miał na celu równomierne rozwijanie swych trzech filarów, mianowicie wzrostu gospodarczego, spójności społecznej i równowagi ekologicznej, poprzez pobudzanie konkurencyjności Europy i tworzenie miejsc pracy i jednocześnie poprzez kierowanie się odpowiednią polityką ekologiczną.

3.3 W marcu 2005 r., podczas wiosennego szczytu, Rada dokonała średniookresowego przeglądu strategii lizbońskiej i zdecydowała się nadać temu procesowi nowy impet poprzez

powtórne wskazanie wzrostu i zatrudnienia jako głównych politycznych priorytetów Europy. Porozumiano się w zakresie zintegrowanych wytycznych dla wzrostu i zatrudnienia⁽¹⁾, których celem jest większa spójność podejmowanych reform oraz wytyczenie kierunku dla krajowych programów reform.

3.4 Rozwijanie strategii lizbońskiej oznacza dążenie do konkurencyjności i wzrostu, co jest podstawowym zagadnieniem przy tworzeniu większego dobrobytu gospodarczego, miejsc pracy, utrzymywaniu i podnoszeniu poziomu jakości życia. Z kolei wyższy standard życia, poprawa warunków społecznych oraz równowaga ekologiczna mogą również generować wzrost. Dotychczasowe obszary niepowodzenia strategii lizbońskiej to przede wszystkim rozwój gospodarczy i przemysłowy oraz tworzenie większej ilości lepszych miejsc pracy. Europa ma również trudności z globalną konkurencją. Po rozpoczęciu procesu lizbońskiego UE dokonała ogromnego rozszerzenia z 15 do 25, a następnie do 27 państw członkowskich.

3.5 Po pierwsze Komitet stwierdza, że strategia lizbońska umożliwiła już szereg pozytywnych działań, takich jak:

- uświadomienie potrzeby reformy wykraczającej poza tradycyjne podziały;
- szybsze upowszechnianie technologii informatycznych i procesów innowacyjnych;
- większe wsparcie dla nowo założonych przedsiębiorstw oraz finansowanie MŚP;
- większa troska o zrównoważony rozwój w celu obniżenia deficytu publicznego, przywrócenie stabilności budżetowej w zakresie ochrony społecznej oraz ochrony środowiska;
- inicjatywy ze strony partnerów społecznych w ramach reformy społecznej;
- działania, których wpływ był dotąd ograniczony, na rzecz uproszczenia procedur prawnych i administracyjnych.

3.6 Mimo tych korzystnych zmian, nasuwa się przede wszystkim spostrzeżenie, że Europa — znajdująca się w trudnym położeniu między uprzemysłowionymi konkurentami a wzrastającymi gospodarkami o niskich kosztach produkcji bardziej wykorzystującymi nowe technologie — stoi przed coraz trudniejszymi wyzwaniami konkurencji. Niepokoją choćby następujące wskaźniki:

- słabszy popyt na rynku wewnętrznym, niższy poziom inwestycji i wydajności oraz niższa stopa wzrostu w UE sprawiają, że Europa traci w porównaniu ze swymi głównymi konkurentami oraz rozwijającymi się rynkami;

⁽¹⁾ Decyzja Rady z 12 lipca 2005 r. w sprawie wytycznych odnośnie do polityk zatrudnienia w państwach członkowskich (2005/600/WE), Dz.U. L 205 z 6.8.2005, s. 21.

- globalizacja prowadząca do integrowania się nowych krajów w ramach międzynarodowego systemu gospodarczego;
 - wciąż nieosiągnięte cele w zakresie zatrudnienia;
 - stałe deficyty w finansach publicznych wielu państw członkowskich, choć nie zawsze tych samych;
 - bardzo zróżnicowane przepisy fiskalne i stopy podatkowe dla przedsiębiorstw;
 - nadal istniejące utrudnienia biurokratyczne dla przedsiębiorstw i powolne wdrażanie dyrektyw unijnych przez państwa członkowskie;
 - starzenie się społeczeństw Europy, które stanowić będzie olbrzymie obciążenie dla finansów publicznych i podaży siły roboczej;
 - niebezpieczeństwo zwiększającego się niedoboru zasobów lub niestabilności cen, zmiany klimatyczne oraz zanik różnorodności biologicznej;
 - brak mobilności siły roboczej, zasadniczego czynnika w tworzeniu wspólnego rynku;
 - zwrócenie się przedsiębiorstw z Europy w kierunku nowych, pręźnie rozwijających się rynków;
 - słabnące zainteresowanie Europejczyków Unią Europejską.
- wysoka stopa bezrobocia, zwłaszcza w niektórych grupach priorytetowych;
 - wysoki odsetek przedwczesnych emerytur — wbrew zobowiązaniom;
 - niedostosowane systemy edukacyjne i szkoleniowe, zwłaszcza w odniesieniu do umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i technologii informacyjno-komunikacyjnych;
 - niewystarczające możliwości uczenia się przez całe życie;
 - ogólna tendencja do ograniczania wydatków na badania, zamiast ich zwiększania do zakładanego celu lizbońskiego wynoszącego 3 % PKB;
 - brak innowacji, choć najnowszy raport dotyczący innowacyjności świadczy o poprawie wyników;
 - brak dostępu MŚP do środków finansowych, a jednocześnie brak wiedzy o ewentualnych możliwościach, także na poziomie unijnym;
 - utrzymujący się deficyt budżetowy, choć nie zawsze w tych samych krajach.

3.7 Jednocześnie realizacja reform lizbońskich opóźnia się:

3.7.1 Wprawdzie na szczeblu europejskim państwa członkowskie zobowiązały się stworzyć jednolity rynek w kilku dziedzinach (energia, usługi, zamówienia publiczne, sieci transeuropejskie, przystosowanie usług publicznych), jednak nie czynią one niezbędnych ku temu kroków według planowanego harmonogramu.

3.7.1.1 Od lat 90. Komisja na szczeblu unijnym podejmowała wiele inicjatyw nastawionych po pierwsze na lepsze zrozumienie potrzeb i funkcjonowania MŚP, a po drugie na wspieranie ich rozwoju i lepsze wykorzystanie ich potencjału w zakresie tworzenia miejsc pracy. W ciągu ostatnich kilku lat działania te intensyfikowano — powołano pełnomocnika ds. MŚP, w 2004 r. przyjęto plan na rzecz przedsiębiorczości, pracuje się nad udoskonaleniem prawa, lepszym dostępem do środków finansowych (EFI i EBI) oraz przyjęto program na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP).

3.7.2 Na szczeblu krajowym wyniki są różne, przy czym główne braki to:

- skomplikowana struktura przepisów i procedur administracyjnych;

3.7.3 Nowe państwa członkowskie muszą często pokonywać dodatkowe przeszkody wynikające z opóźnień rozwojowych na przykład w dziedzinie zatrudnienia, technologii lub ochrony środowiska. Z drugiej strony należy stwierdzić, że te opóźnienia niweluje się czasem bardziej zdecydowanie niż w dotychczasowych 15 państwach członkowskich UE.

3.8 W tym kontekście warto przywołać raport EKES-u sporządzony na wniosek Rady Europejskiej z marca 2005 r. Komitet zawarł w nim wnioski płynące z konsultacji ze swymi partnerami we wszystkich państwach członkowskich oraz na szczeblu unijnym na temat wdrażania strategii lizbońskiej oraz roli partnerów społecznych i innych podmiotów zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego⁽²⁾. W ostatnich latach Komitet opublikował szereg raportów dotyczących strategii lizbońskiej oraz jej poszczególnych aspektów⁽³⁾.

4. Zwiększenie potencjału przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich

4.1 Znaczenie MŚP dla europejskiej gospodarki

4.1.1 Zdecydowana większość przedsiębiorstw w Europie to MŚP (99,8 %). Typowa europejska firma to mikroprzedsiębiorstwo (91 %), zaś 7 % stanowią małe przedsiębiorstwa. Znacząca jest nie tylko przewaga liczebna małych przedsiębiorstw, ale także ich wkład w zatrudnienie (2/3 pracowników sektora prywatnego) oraz w aktywność gospodarczą (57 % PNB)⁽⁴⁾.

⁽²⁾ Wdrażanie strategii lizbońskiej. Raport podsumowujący dla Rady Europejskiej.

⁽³⁾ Dz.U. C 185 z 8.8.2006 + CCMI/032.

⁽⁴⁾ Dane z 2003 r., Eurostat's Pocket book 2006.

4.1.2 W celu usprawnienia monitorowania gospodarczych wyników MŚP, EKES wzywa Komisję Europejską do ponownego rozpoczęcia prac Europejskiego Obserwatorium MŚP.

4.1.3 MŚP generują miejsca pracy, stanowią jedno z głównych źródeł dochodów dla budżetu (podatki, VAT itd.), stwarzają możliwości realizacji zawodowej i społecznej znacznej części społeczeństwa, a zwłaszcza jego najbardziej aktywnemu i innowacyjnemu segmentowi, który napędza rozwój gospodarki. Stanowią one również zasadniczy element struktury gospodarczej sprzyjającej gospodarce rynkowej, cechującej się elastycznością, innowacyjnością i dynamizmem i kryjącej w sobie zarodek przyszłych wielkich przedsiębiorstw, szczególnie w nowych dziedzinach gospodarki opartych na złożonej technologii.

4.2 Konkurencyjność

4.2.1 Kładzenie nacisku na konkurencyjność oznacza potrzebę osiągnięcia długofalowej konkurencyjności w warunkach otwartej i globalnej gospodarki poprzez szersze stosowanie nowych technologii i skuteczniejszych metod szkolenia zawodowego, wysokie kwalifikacje pracowników oraz zwiększanie produktywności. Koncepcja jakości (jakości towarów, usług, uregulowań prawnych, administracji, zatrudnienia, stosunków społecznych oraz środowiska naturalnego) jest głównym elementem tej strategii.

4.2.2 W celu zapewnienia stabilności gospodarczej państwa członkowskie powinny utrzymać swoje średnioterminowe cele budżetowe przez cały cykl gospodarczy lub podejmować wszelkie niezbędne środki korygujące. W związku z tym państwa członkowskie powinny unikać procyklicznej polityki fiskalnej. Państwa członkowskie, które zanotowały deficyty rachunków bieżących, co do których istnieje ryzyko niestałości, powinny niwelować je poprzez prowadzenie reform strukturalnych, których zadaniem jest dodanie bodźca konkurencji zewnętrznej, a także przyczynianie się do ich korygowania polityką fiskalną. W obliczu starzenia się społeczeństwa Europy działania te stanowią konieczne minimum.

4.2.3 EKES jest zdania, że wyłącznie zasadnicza zmiana kierunków polityki gospodarczej, a w szczególności makroekonomicznej, pozwoli wyeliminować przeszkody stojące przed trwałym i dalej sięgającym ożywieniem gospodarczym w UE. UE nie może czekać na impulsy z zewnątrz, jeśli ma wprowadzić europejską gospodarkę z powrotem na drogę wzrostu i pełnego zatrudnienia. Będzie to wymagało wyważonej polityki makroekonomicznej zmierzającej do celów strategii lizbońskiej, a zwłaszcza do pełnego zatrudnienia, wzmocnienia konkurencyjności oraz rzeczywistego uwzględnienia zobowiązania do dążenia do zrównoważonego rozwoju, zgodnie z wnioskami ze szczytu w Goeteborgu.

4.2.4 EKES przypomina, że celem polityki pieniężnej powinna być równowaga pomiędzy stabilizacją cen, wzrostem ekonomicznym a zatrudnieniem. W tym względzie byłoby

zasadne zmobilizowanie EBC do dążenia do stabilizacji w szerszym sensie, tzn. polegającej nie tylko na stabilizacji cen, ale idącej także w kierunku stabilności wzrostu, pełnego zatrudnienia i spójności społecznej (?). Dla osiągnięcia tych zamierzeń ważne jest, aby budżety krajowe były dostosowane do polityki EBC oraz przestrzegaly ustaleń paktu na rzecz stabilności i wzrostu.

4.2.5 Ponadto EKES wskazuje na szczególne znaczenie usług okołobiznesowych jako części MŚP dla powodzenia procesu realizacji strategii lizbońskiej oraz dla konkurencyjności UE. Idąc za komunikatem Komisji (?), EKES podkreśla konieczność stworzenia środowiska regulacyjnego, w którym zainteresowane MŚP są w stanie wypełnić zapotrzebowanie społeczne, z jakim się stykają.

4.2.6 Komitet popiera także obszerną analizę potrzebnych środków wsparcia w 27 sektorach przemysłu wytwórczego, zawartą w dokumencie Komisji poświęconym zintegrowanej polityce przemysłowej, ale nalega na rzeczywiste wdrażanie tej polityki w porozumieniu z państwami członkowskimi (?).

4.3 Lepsze stanowienie prawa (?)

4.3.1 EKES w pełni popiera niedawną propozycję Komisji Europejskiej, aby do 2012 r. o 25 % ograniczyć obciążenia administracyjne dla przedsiębiorstw (?). Może to zaowocować wzrostem unijnego PKB o 1,5 %. EKES wzywa Komisję, aby przedstawiła jasną strategię uproszczenia całego otoczenia regulacyjnego, aby osiągnąć cel (?).

4.3.2 Mniejsze obciążenia administracyjne czynią gospodarkę bardziej dynamiczną. Niemniej ograniczanie obowiązków wynikających z prawa i przepisów wymaga całościowego podejścia władz szczebla lokalnego, regionalnego, krajowego oraz unijnego. Istotne jest, aby uregulowania te były prawidłowo opracowane i proporcjonalne.

(?) EKES sam wielokrotnie postulował, aby polityka pieniężna stawiała sobie za cel także pełne zatrudnienie oraz wzrost.

(?) „Konkurencyjność usług okołobiznesowych i ich wkład w wyniki przedsiębiorstw europejskich”, COM(2003) 747 wersja ostateczna z 4 grudnia 2003 r.

(?) Komunikat Komisji „Wdrażanie wspólnotowego programu lizbońskiego: Ramy polityczne dla wzmocnienia przemysłu UE — w kierunku bardziej zintegrowanego podejścia do polityki przemysłowej”, COM(2005) 474 końcowy oraz; „Współczesna polityka przemysłowa”.

(?) EKES opracował ostatnio szereg opinii poświęconych uproszczeniu oraz lepszemu stanowieniu prawa:

Dz.U. C 24 z 31.1.2006, opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie lepszego stanowienia prawa na wniosek prezydencji brytyjskiej, sprawozdawca: Daniel RETUREAU;

Dz.U. C 24 z 31.1.2006, opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z inicjatywy własnej w sprawie sposobów wdrażania i egzekwowania prawodawstwa UE, sprawozdawca: Joost van IERSEL;

Dz.U. C 112 z 30.4.2004, opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie aktualizacji i uproszczenia dorobku wspólnotowego (COM(2003) 71 wersja ostateczna) sprawozdawca: Daniel RETUREAU.

(?) COM(2006) 689, 690 i 691 z 14 listopada 2006 r.

(?) „Program działań na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych w Unii Europejskiej”, COM(2007) 23 wersja ostateczna z 24 stycznia 2007 r.

4.3.3 Komitet popiera zapowiedziane przez Komisję w jej strategicznym przeglądzie dotyczącym lepszego stanowienia prawa ⁽¹¹⁾ utworzenie Rady ds. Ocen Skutków mającej na celu podniesienie jakości i zwiększenie efektywności analizy oddziaływania. Jednak zakres jego działań nie może ograniczać się do zwykłej koordynacji, lecz także uwzględniać jakość prac w odniesieniu do MŚP oraz analizę skutków ekonomicznych i społecznych proponowanych regulacji. Nowe regulacje na szczeblu krajowym i wspólnotowym powinny być analizowane pod kątem ich wpływu na MŚP.

4.3.4 Gospodarczy, społeczny i środowiskowy wpływ nowych lub zmienionych uregulowań prawnych należy starannie ocenić pod kątem potencjalnych kompromisów i synergii pomiędzy różnymi celami polityk. Ponadto istniejące przepisy prawne są poddawane przeglądowi pod względem możliwości uproszczenia i ich wpływu na konkurencyjność. Szczególną uwagę należy zwrócić na niezależne oceny oddziaływania wszystkich proponowanych przez Komisję Europejską aktów prawnych i regulacji na przedsiębiorstwa, a zwłaszcza na małe firmy. Wreszcie opracowuje się także wspólne podejście do oceny kosztów administracyjnych nowego i istniejącego prawodawstwa. Zasada „najpierw myśl na małą skalę” powinna przyświecać zarówno przeglądowi istniejącego prawa, jak i tworzeniu nowego. Oznacza to, że prawodawstwo powinno liczyć się ze specyfiką MŚP.

4.3.5 EKES podkreśla, że te udoskonalenia są szczególnie istotne dla MŚP, które zwykle posiadają zbyt ograniczone środki, by sprostać wymogom administracyjnym narzuconym przez prawodawstwo wspólnotowe i krajowe.

4.3.6 Trzeba podjąć niezbędne kroki, aby zapewnić terminowe wdrażanie wszystkich dyrektyw przez wszystkie państwa członkowskie za pomocą uregulowań wysokiej jakości oraz by przekonać krajowe i regionalne rządy oraz ciała ustawodawcze do upraszczania odpowiednich przepisów, tam gdzie przy transpozycji prawa europejskiego nałożono nadmierne zobowiązania (tzw. *gold-plating*).

4.3.7 Większość podmiotów politycznych szczebla regionalnego, krajowego i europejskiego nie ma dostatecznego pojęcia o realiach małych przedsiębiorstw i o ich faktycznych potrzebach. Dlatego też większe zaangażowanie przedstawicieli stowarzyszeń MŚP ⁽¹²⁾ na każdym szczeblu jest podstawowym warunkiem poprawy jakości polityki MŚP w Europie. Jednym z kluczowych elementów Europejskiej karty małych przedsiębiorstw (2000) jest także wzmocnienie organizacji zrzeszających małe firmy. Należy włączać przedstawicieli stowarzyszeń MŚP jako znaczące zainteresowane strony w procesy decyzyjne każdego szczebla.

4.3.8 EKES zdecydowanie popiera Europejską kartę małych przedsiębiorstw, która okazała się stosownym narzędziem do monitorowania osiągniętych postępów i do określenia problemów, na które napotykają MŚP, a także do zachęcenia państw członkowskich do lepszej koordynacji polityki na rzecz przedsiębiorczości w całej Europie. Istotne jest zachowanie szybkiego tempa procesu włączania do rocznych sprawozdań poświęconych agencji lizbońskiej raportów w sprawie wdrażania tej karty. Konieczna jest też aktualizacja i uzupełnienie karty w związku z odnowioną strategią lizbońską oraz istotnym rozszerzeniem Unii Europejskiej.

4.4 Kultura przedsiębiorczości i zakładanie nowych przedsiębiorstw ⁽¹³⁾

4.4.1 Przedsiębiorczość jest wielopłaszczyznowym zjawiskiem, obejmującym takie elementy jak inicjatywa, podejmowanie ryzyka i innowacyjność. Małe i nowe przedsiębiorstwa wnoszą innowacje, wypełniają nisze na rynku, tworzą miejsca pracy i zwiększają konkurencję, krzewiąc tym samym efektywność ekonomiczną.

4.4.2 Ogólnie rzecz biorąc, Unia Europejska cierpi na niski poziom przedsiębiorczości na wczesnym etapie. W ostatnim raporcie GEM (*Global Entrepreneurship Monitor*) w rankingu tego typu aktywności żadne spośród państw UE nie znalazło się w pierwszej dziesiątce ⁽¹⁴⁾. Co więcej, 8 państw członkowskich znalazło się wśród 10 krajów o najniższym udziale ⁽¹⁵⁾.

4.4.3 Przedsiębiorczość jest istotna dla ogółu społeczeństwa. W celu promowania i zwrócenia uwagi na kulturę ducha przedsiębiorczości oraz zrozumienia wagi przedsiębiorczości dla ogólnego rozwoju kraju, Komitet proponuje ustanowienie roku 2009 Europejskim Rokiem Przedsiębiorczości. W związku z tym Komitet odnotowuje, że w roku 2010 zostanie przeprowadzony śródkresowy przegląd kilku odnośnych programów wspólnotowych. W społeczeństwie należy krzewić pozytywne postawy wobec przedsiębiorczości. Europejski Rok Przedsiębiorczości stanowiłby okazję do połączenia i wzmocnienia istniejących przedsięwzięć na rzecz wymiany sprawdzonych rozwiązań.

4.4.4 W Unii istnieje ogromna potrzeba zmiany w obrębie programów nauczania i szkolenia, zwłaszcza na poziomie szkolenia wyższego, aby większy nacisk położyć na zaawansowane kształcenie w zakresie przedsiębiorczości, strategiczną wartość zarządzania informacją, technologie informacyjno-komunikacyjne i tworzenie sieci. Rola szkół i uniwersytetów jest niezbędnym czynnikiem w kształtowaniu postawy przedsiębiorczości wśród młodzieży. Zaleca się czynny udział przedstawicieli przedsiębiorstw w edukacji, jak również zaangażowanie ze strony organizacji biznesowych. Istotne są ponadto działania mediów oraz wizerunek biznesu, jaki one przedstawiają.

⁽¹¹⁾ Komunikat Komisji Europejskiej z 14 listopada 2006 r.

⁽¹²⁾ Mówiąc o stowarzyszeniach MŚP, odnosimy się do organizacji reprezentujących MŚP (wg europejskiej definicji) w różnych obszarach działalności: rzemiosło, przemysł, usługi, wolne zawody. Chodzi tu zarówno o organizacje skupiające wiele sektorów, jak i organizacje bardziej związane z jednym sektorem.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 309 z 12.12.2006, opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji „Realizacja wspólnotowego programu lizbońskiego: rozbudzenie ducha przedsiębiorczości poprzez edukację i kształcenie” COM(2006) 33 wersja ostateczna.

⁽¹⁴⁾ Dopiero Irlandia zajęła 11. miejsce.

⁽¹⁵⁾ Są to: Węgry, Belgia, Szwecja, Słowenia, Holandia, Dania, Włochy i Finlandia.

4.4.5 Należy zintensyfikować politykę wspierania nowych i działających już przedsiębiorstw poprzez skrócenie czasu niezbędnego do rozpoczęcia działalności oraz obniżenie związanych z tym kosztów, ułatwienie dostępu do kapitału wysokiego ryzyka, zapewnienie większej ilości programów szkoleniowych dla przedsiębiorców, działania mające na celu ułatwienie ich dostępu do sieci i usług użyteczności publicznej oraz gęstsza sieć usług wspierających małe przedsiębiorstwa. Ponadto potrzebne są też decyzje polityczne w celu reformy systemów podatkowych, regulacji prawnych, dostępu do rynku, postępowania w zakresie ratowania i restrukturyzacji oraz prawa spadkowego. Trzeba także zmienić kulturową postawę wobec zjawiska bankructwa.

4.4.6 Zasadniczym zagadnieniem jest dostępność finansowania na wczesnym etapie. W Belgii rząd podjął już działania na rzecz zniwelowania różnic w dostępie do kapitału. Jako przykład można wymienić fundusz ARKImedes, w którym zgromadzono 110 mln EUR w postaci udziałów lub obligacji gwarantowanych przez rząd regionalny Flandrii.

4.4.7 Równie ważne jest informowanie i usługi okołobiznesowe, zwłaszcza dla młodych przedsiębiorców. We Flandrii, w Belgii, świetnie sprawdziły się tzw. programy mentorskie.

4.4.8 Strach przed porażką ma bardzo negatywny wpływ na potencjalne tworzenie nowych przedsiębiorstw. Odpowiednie warunki socjalne należy oferować także osobom samozatrudnionym. Poza tym samozatrudnieni powinni móc też łatwiej korzystać z drugiej szansy.

4.5 Rynek wewnętrzny ⁽¹⁶⁾

4.5.1 Należy uwolnić potencjał jednolitego rynku. Unia Europejska powinna w zasadzie czerpać obecnie korzyści z rynku, który jest większy niż w USA czy Chinach, jednak:

- zbyt wiele dyrektyw nie zostało jeszcze w pełni przetransponowanych do prawa krajowego;
- nie dokonano wystarczających postępów w zapewnianiu standardów oraz wzajemnej uznawalności w zakresie świadczenia usług;
- proces liberalizacji rynków opóźnia się (nie wyłączając dziedzin sektora publicznego);
- pojawiły się trudności dotyczące uzgodnienia nadających się do zastosowania w praktyce europejskich praw własności intelektualnej;
- istnieją zakłócenia spowodowane przez różnice fiskalne.

⁽¹⁶⁾ Opinia rozpoznawcza w sprawie przeglądu jednolitego rynku. Dz.U. C 93 z 27.4.2007.

4.5.2 Poziom atrakcyjności Unii Europejskiej jako lokalizacji inwestycji zależy od rozmiaru i stopnia otwartości jej rynków, istniejącego otoczenia prawnego oraz jakości infrastruktury. Wzrost inwestycji zwiększy wydajność w Europie, ponieważ poziom wydajności pracy uzależniony jest od inwestycji w kapitał fizyczny i ludzki, jak również w wiedzę i infrastrukturę.

4.5.3 Zdolność producentów europejskich do konkurencyjności i radzenia sobie na wspólnym rynku jest kluczem do zapewnienia sobie przez nich silnej pozycji konkurencyjnej na rynkach światowych. Podczas gdy wspólny rynek towarów jest stosunkowo dobrze zintegrowany, rynek usług pozostaje, prawnie i faktycznie, dość podzielony. Wspieranie wzrostu i zatrudnienia oraz zwiększenie konkurencyjności wymaga istnienia w pełni sprawnie działającego wewnętrznego rynku usług przy jednoczesnym zachowaniu europejskiego modelu społecznego. Eliminacja przeszkód podatkowych dla działalności transgranicznej oraz usunięcie istniejących do tej pory utrudnień dla mobilności pracowników pozwoli także na znaczne zwiększenie wydajności. Wreszcie pełna integracja rynków finansowych, umożliwiając bardziej efektywną alokację kapitałów oraz stworzenie lepszych warunków dla finansowania przedsiębiorczości, wpłynie na zwiększenie produkcji i zatrudnienia.

4.5.4 Dla MŚP, zwłaszcza w sektorze usług, tworzenie wspólnego rynku tak naprawdę ciągle jeszcze nie zostało zakończone. Znaczne obciążenia administracyjne przy działalności transgranicznej oraz niedostosowane europejskie standardy utrudniają małym przedsiębiorstwom korzystanie z większego rynku.

4.5.5 Normy mają istotne znaczenie dla dostępu do rynków. Obecne procesy normalizacji nie uwzględniają w wystarczającym stopniu specyfiki rzemiosła i MŚP. Małe przedsiębiorstwa muszą być w większym stopniu angażowane w opracowywanie europejskich i międzynarodowych norm. Pomimo silnego wsparcia Komisji dla struktur takich jak NORMAPME ⁽¹⁷⁾ potrzebne są dalsze wysiłki na rzecz MŚP, a zwłaszcza na rzecz produkcji niewielkich serii produktów i produktów dostosowanych do potrzeb klienta, na rzecz niższych kosztów normalizacji, bardziej wyważonej reprezentacji w komitetach technicznych, uproszczenia systemów certyfikacji.

4.5.6 Wiele można poprawić w dziedzinie zamówień publicznych. Zaś te ulepszenia przełożyłyby się na większą liczbę ogłaszanych zamówień publicznych. Należy się skoncentrować także na możliwości uczestniczenia MŚP w procedurach zamówień publicznych. EKES popiera opracowanie przez Komisję kompendium najlepszych wzorców, które w tej dziedzinie zebrano zarówno w państwach członkowskich UE, jak również w Stanach Zjednoczonych i Japonii, a których efektem było rozszerzenie dostępu MŚP do rynków publicznych.

⁽¹⁷⁾ NORMAPME: Europejskie Zrzeszenie Rzemiosła oraz Małych i Średnich Przedsiębiorstw dla Normalizacji — www.normapme.com.

4.5.7 Europejskie MŚP muszą zmagać się z 27 różnymi systemami podatkowymi, co wyśrubowuje koszty dostosowania i poważnie utrudnia działanie na wspólnym rynku. Przy tym w przypadku małych firm koszty dostosowania się do przepisów innego kraju są znacznie wyższe niż w przypadku dużych przedsiębiorstw⁽¹⁸⁾. Dlatego też pożądane są uproszczenia, zwłaszcza na korzyść MŚP.

4.6 Kapitał ludzki, rozwój kwalifikacji i dialog społeczny

4.6.1 W gospodarce ulegającej procesom globalizacji i opartej na wiedzy przedsiębiorstwa muszą stale dostosowywać się do zmian. Skuteczni przedsiębiorcy bardziej niż kiedykolwiek potrzebują solidnej podstawy w postaci wiedzy i kwalifikacji, aby sprostać większej konkurencji i móc wygrać wyścig innowacji. Co więcej, postęp technologiczny zarówno od przedsiębiorców, jak i od pracowników wymaga nieustannego rozwijania nowych umiejętności, zwłaszcza w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych, oraz aktualizowania wiedzy⁽¹⁹⁾.

4.6.2 Jak stwierdzono w raporcie ewaluacyjnym z 2006 r., dotyczącym „Ram działania na rzecz stałego rozwoju kompetencji i kwalifikacji” przyjętych przez europejskich partnerów społecznych (ETUC, BusinessEurope, CEEP, UEAPME) w 2002 r., wraz ze strategią lizbońską od 2000 r. w Europie znacznie pogłębiono cele w zakresie szkolenia i strategii kształcenia przez całe życie, jednak wciąż konieczne są dalsze postępy. Dlatego nowy wspólnotowy „Zintegrowany program działań w zakresie kształcenia ustawicznego” powinien również w pełni wpisać się w to zamierzenie, jako że jego oficjalnym celem jest wniesienie wkładu w realizację celów lizbońskich, czyli w rozwój Unii Europejskiej jako społeczeństwa w znacznym stopniu opartego na wiedzy, ze zrównoważonym wzrostem gospodarczym, wyższą liczbą lepszych miejsc pracy i większą spójnością społeczną.

4.6.3 Jak słusznie zauważył EKES, „unijne programy edukacyjne należały do nielicznych instrumentów polityki wspólnotowej adresowanych bezpośrednio do obywateli europejskich. Dlatego też w ramach nowego instrumentu należy wspierać z jednej strony demokratyczny rozwój na bazie demokracji uczestniczącej w oparciu o aktywny udział obywateli, zaś z drugiej strony zatrudnienie i wszechstronny rynek pracy”⁽²⁰⁾. Ze względu na to, że obejmują one także najważniejsze unijne programy promujące mobilność, takie jak: Leonardo da Vinci dla praktykantów oraz młodzieży rozpoczynającej naukę zawodu i pracującej oraz Erasmus dla studentów, powinny być one łatwiej wykorzystywane na rzecz mobilności jednostek. Okres nauki i pracy zagranicą nie tylko wzbogaca zasób specjalistycznej wiedzy i umiejętności jednostki, ale także pozwala lepiej zrozumieć Europę i istotę europejskiego obywatelstwa. Poza tym takie doświadczenie zwiększa aktywność i gotowość do przejęcia odpowiedzialności za swą zdolność do zatrudnienia.

4.6.4 Oprócz tego EKES podkreśla, że jest „szczególnie zainteresowany umożliwieniem dostępu do programu małym i

średnim przedsiębiorstwom” oraz „zaleca przyjęcie rozwiązań uwzględniających konkretnie MŚP poprzez uproszczenie odpowiednich procedur, tak by ich udział stał się realny i przynosił efekty”. W gospodarce opartej na usługach najcenniejszym dobrem przedsiębiorstwa są jego zasoby ludzkie. Aby firmy, zwłaszcza MŚP, mogły realizować strategię rozwoju kwalifikacji, należy opracować odpowiadające indywidualnym potrzebom działania wspierające inwestowanie w ciągłe kształcenie, czyli w szkolenia dopasowane do konkretnych potrzeb, wsparcie finansowe i zachęty podatkowe.

4.6.5 Dialog społeczny jest ważnym instrumentem pozwalającym stawić czoła ekonomicznym i społecznym wyzwaniom. Do jego największych osiągnięć zalicza się poprawę funkcjonowania rynku pracy i antycypowanie zmian. Oprócz tego dialog społeczny współtworzy atmosferę zaufania w przedsiębiorstwach. Jednocześnie może zaoferować małym firmom rozwiązania pomyślane specjalnie dla nich, o ile uwzględni się specyfikę i jakość środowiska pracy i relacji pracowniczych oraz szczególnie warunki funkcjonowania i rozwoju zakładów rzemieślniczych i małych przedsiębiorstw.

4.7 Innowacyjność

4.7.1 Strategia lizbońska wytyczyła cel 3 % PKB na badania i rozwój, z czego dwie trzecie muszą pochodzić z sektora prywatnego. Obecnie wnosi on jedynie 56 %. Niestety trzeba stwierdzić, że w Europie na badania i rozwój przeznaczają się znacznie mniejszą część PKB niż w Stanach Zjednoczonych czy w Japonii (1,93 % w porównaniu z 2,59 % w USA i do 3,15 % w Japonii). Przy tym Chiny są na najlepszej drodze, by do 2010 r. dorównać UE pod względem intensywności badań. W 2002 r. sektor prywatny w Stanach Zjednoczonych przeznaczył na badania i rozwój 100 miliardów euro więcej niż europejski sektor prywatny.

4.7.2 Europejski Instytut Technologii (EIT), który ma zostać utworzony w przyszłości i którego celem będzie osiągnięcie największej możliwej integracji edukacji, badań i innowacji na najwyższym poziomie, powinien w zdecydowany sposób dostrzegać potencjał MŚP i z niego korzystać. Konieczne jest wzmocnienie współpracy pomiędzy uniwersytetami, ośrodkami badawczymi a biznesem, zwłaszcza małymi firmami. Trzeba zachęcać badaczy do nawiązywania kontaktów z przedsiębiorstwami. Nie wolno niedoceniać roli promowania transferu technologii za pośrednictwem centrów technologicznych oraz inkubatorów. Ponadto w nowych ramach pomocy państwa na rzecz badań, rozwoju i innowacji należy przewidzieć środki pozwalające na pomoc w zakresie innowacji dla usługodawców, klastrów i sieci. Europejskim badaczom należy zapewnić większe możliwości w każdym z 27 państw członkowskich UE. Lepsze propagowanie i rozpowszechnianie wyników badań jest niezbędne w celu poprawy dostępu przedsiębiorstw do tych wyników oraz do związanych z nimi korzyści gospodarczych.

⁽¹⁸⁾ Dotyczy to kosztów dostosowania w zakresie opodatkowania działalności transgranicznej.

⁽¹⁹⁾ Nawet w tradycyjnych zawodach, takich jak hydraulik czy stolarz, trzeba uwzględnić techniki oszczędzania energii.

⁽²⁰⁾ Dz.U. C 221 z 8.9.2005.

4.7.3 UE powinna zatroszczyć się o przyjazne innowacjom otoczenie prawne zharmonizowane na skalę europejską. Aby chronić innowacje i wyjść naprzeciw potrzebom europejskiego biznesu, konieczne są nowe inicjatywy w zakresie patentu wspólnotowego. Taki system powinien przewidywać niższe opłaty dla MŚP oraz odpowiednią strukturę ubezpieczenia na wypadek sporów sądowych.

4.7.4 W swych niedawnych komunikatach Komisja dostrzegła potrzebę rozszerzenia definicji innowacji, aby skupić się na MŚP, oraz konieczność uwzględnienia innowacji także o innym niż techniczny wymiarze we wszystkich sektorach gospodarki. Aby to nowe podejście było przydatne dla małych firm, trzeba je teraz wcielić we wszystkie dziedziny polityki.

4.7.5 Dla MŚP zasadniczą kwestią jest podnoszenie poziomu swego obecnego kapitału ludzkiego oraz angażowanie pracowników akademickich w proces produkcji i innowacji. 7PR ma wspierać MŚP we wprowadzaniu zaawansowanych technologicznie badań i technik produkcji, a także w innych nowatorskich inicjatywach istotnych dla ich struktury.

4.7.6 Zasoby wymagane na szczeblu UE mają pochodzić z programu na rzecz konkurencyjności i innowacji, programu ramowego na rzecz badań, funduszy strukturalnych oraz programów edukacyjnych, aby wymienić te najważniejsze. Koordynowanie działań oraz zasobów będzie trudnym i delikatnym zadaniem, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę, że dostępne europejskie środki finansowe są dość ograniczone w stosunku do potrzeb i składanych wniosków. By zagwarantować zasoby finansowe z funduszy strukturalnych do współfinansowania projektów innowacyjnych MŚP, nowo założonych i przejętych firm (m.in. za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego — JEREMIE), należy przyjąć odpowiednie środki na szczeblu państw członkowskich i ściśle monitorować ich skuteczność i dostępność.

4.7.7 Wprowadzenie nowych zaawansowanych metod produkcji czy maszyn wymaga, zwłaszcza w MŚP, kredytów preferencyjnych. EBI oraz EFI powinny być ściśle zaangażowane w prace grup planowania sektorowego i międzysektorowego.

4.7.8 Trzeba zwracać uwagę MŚP na zastosowania TIK, które umożliwiają obniżenie kosztów, poprawę wydajności i większą konkurencyjność.

4.8 Przejmowanie firm ⁽²¹⁾

4.8.1 Z przeprowadzanych w Europie badań wynika, że około 1/3 europejskich przedsiębiorców, głównie właścicieli firm rodzinnych, odejdzie w ciągu najbliższych 10 lat. Ocenia się, że zjawisko to dotknie blisko 690 tys. przedsiębiorstw, zatrudniających w sumie 2,8 mln pracowników. Należy zatem

⁽²¹⁾ „Realizacja wspólnotowego programu lizbońskiego na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia — Przenoszenie własności przedsiębiorstw — ciągłość poprzez nowy początek”, COM(2006) 117 wersja ostateczna z 14 marca 2006 r.

promować przejmowanie przedsiębiorstw jako cenną alternatywę wobec zakładania zupełnie nowej firmy.

4.8.2 W odróżnieniu do przeszłości, obecnie coraz więcej firm przechodzi w ręce podmiotów trzecich, nienależących do rodziny. Zauważa się także rosące zainteresowanie przejmowaniem funkcjonującego już przedsiębiorstwa niż tworzeniem od zera nowej firmy. Badania pokazują, że spośród przejętych firm 96 % przetrwa pierwsze pięć lat, podczas gdy u nowo założonych przedsiębiorstw wskaźnik ten wynosi 75 %.

4.8.3 Pierwszym wyzwaniem jest więc stworzenie platformy oraz ułatwienie kontaktu pomiędzy potencjalnym nabywcą danej firmy a chcącym ją sprzedać właścicielem. Tego typu rynek powinien być przejrzysty, aby zwiększyć szanse nawiązania kontaktów oraz zagwarantować trwałość istniejących rentownych przedsiębiorstw. Konieczna jest wysoka jakość usług zapewniająca dopasowanie, konsultacje i dyskrecję. W większości krajów europejskich funkcjonuje rynek przejęć zarządzany bądź wspomagany ze strony rządu ⁽²²⁾. Należy rozwinąć tego typu inicjatywy we wszystkich państwach członkowskich UE.

4.9 Dostęp do środków finansowych

4.9.1 Aby MŚP, a w szczególności nowe firmy, przejmowane przedsiębiorstwa i innowacyjne przedsięwzięcia mogły w pełni wykorzystać swój potencjał i przyczynić się do wzrostu gospodarczego i zwiększenia zatrudnienia w Europie, należy zapewnić im lepszy dostęp do środków finansowych. Takie modele dzielenia ryzyka, jak systemy poręczeń wzajemnych i publicznych, okazały się bardzo skuteczne, dlatego też należy je w dalszym ciągu promować zarówno na szczeblu unijnym, jak i w państwach członkowskich.

4.9.2 Dostępność kapitału po rozsądnych kosztach dla nowych firm, MŚP oraz szybko rozwijających się przedsiębiorstw wymaga utrzymania stóp procentowych i premii za ryzyko na odpowiednim poziomie oraz racjonalizacji systemów pomocy państwa.

4.9.3 Należy intensyfikować i wspierać doradztwo organizacji MŚP adresowane do MŚP. Trzeba także przewidzieć instrumenty finansowe przystosowane do potrzeb i możliwości małych firm. EKES zachęca Komisję oraz EBI/EFI do finansowania innowacji w małych przedsiębiorstwach poprzez kapitał wysokiego ryzyka i systemy poręczeń.

4.9.4 Inwestorzy dostarczający kapitału wysokiego ryzyka i tzw. aniołowie biznesu to nieocenione źródła finansowania dla MŚP. Zachęty do tworzenia sieci pomiędzy takimi inwestorami i aniołami biznesu a (początkującymi) przedsiębiorcami są ważnym czynnikiem pozwalającym zmniejszyć niedobory kapitału.

⁽²²⁾ Jest tak we Francji, we Włoszech, w Luksemburgu, Holandii, Austrii, Finlandii i w Belgii (gdzie każdy region ma odrębną bazę danych). Odsetek powodzenia w tych krajach wynosi ok. 25 %, czyli jedno na cztery przedsiębiorstwa z bazy danych znajduje nabywcę.

4.9.5 Systemy gwarancyjne sprawdziły się jako bardzo skuteczny i wydajny pod względem wykorzystania zasobów sposób wspierania małych firm. Francuska kasa *Caisse Mutuelle de Garantie de la Mécanique* (CMGM) ma w tym zakresie już ponad 45 lat doświadczenia. Kasa ta poręcza niemal całość kredytów udzielanych przez banki przedsiębiorstwom (kredyty inwestycyjne, przejęcia firm, gwarancje bankowe, kredyty gotówkowe). Z kolei przedsiębiorstwa wpłacają składki na jej majątek i fundusz gwarancyjny. System ten pozwala ograniczyć prywatne zabezpieczenie wymagane od przedsiębiorców, umożliwia wzięcie większego kredytu i tworzy sieć bezpieczeństwa pomiędzy przedsiębiorcą a bankiem. Należałoby zachęcać do wymiany sprawdzonych rozwiązań pomiędzy państwami członkowskimi UE w zakresie dostępu do finansowania i funduszy gwarancyjnych przeznaczonych dla MŚP.

4.10 Umiędzynarodowienie

4.10.1 UE musi wykorzystać szanse, które stwarza otwarcie azjatyckich rynków odnotowujących szybki wzrost, takich jak Chiny czy Indie. Równocześnie UE powinna zająć się kwestią powstałego w wyniku tego, nowego międzynarodowego podziału pracy, zwłaszcza ze względu na fakt, iż Chiny zaczęły silniej specjalizować się w produkcji towarów o wysokiej

wartości dodanej, a Indie stają się centrum globalnego outsourcingu. EKES podkreśla, że konieczne jest zachowanie wspólnego podejścia w relacjach z krajami trzecimi, co pozwoli na poprawę warunków dostępu do rynku dla firm z UE.

4.10.2 Mimo że wspólny rynek funkcjonuje już od ponad 14 lat, mnóstwo przedsiębiorstw jest nadal aktywnych tylko w swym własnym kraju. Główne przeszkody to bariera językowa, wciąż istniejące różnice w prawie i przepisach oraz nieznanostwo innych rynków. EKES z zadowoleniem przyjmuje tworzenie bliskich usług nastawionych na wspieranie przedsiębiorców, takich jak tzw. paszport eksportu (*passport to export*) w Wielkiej Brytanii⁽²³⁾. Należy także ułatwić dostęp MŚP do zamówień publicznych.

4.10.3 Trzeba opracować odpowiednie systemy wsparcia w celu promowania działalności transgranicznej zarówno w obrębie UE, jak i na rynkach poza nią.

4.10.4 EKES podkreśla, że Komisja w swych dokumentach dotyczących polityki handlowej (strategia dostępu do rynku, instrumenty ochrony, globalny wymiar Europy) powinna skoncentrować się na MŚP.

Bruksela, 12 lipca 2007 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

⁽²³⁾ Więcej na temat wspólnego rynku patrz: *Flash Barometer 180* — TNS Sofres/EOS Gallup Group Europe, opinie na temat wspólnego rynku oraz doświadczenia przedsiębiorców z 15 państw UE, opublikowane w czerwcu 2006 r.

Więcej na temat paszportu eksportu, programu opracowanego przez brytyjską organizację rządową UK Trade and Investment w celu wspierania brytyjskich eksporterów w pokonywaniu swych słabości w handlu międzynarodowym, patrz: Karta małego biznesu, wybór dobrych metod, 2006, s. 9.